

customer and reproduce the original text in content, meaning, and design; the terminology of the translation should correspond to the essence of terminological units in the original text; the translator must follow the uniformity of terms, names, symbols, abbreviations; the translator must be competent in all the languages he uses during the translation.

Present-day translators must understand that mastering lexical, grammatical, stylistic skills of the target language is not an end in itself for effective cross-cultural dialogue, this requires awareness of the essence of the material and spiritual worlds that have become transmitters of cultural meanings, that is, cultural codes are necessary. Based on this, theoretical knowledge should be complemented by practical skills so students must understand what, when, to whom, and how to say. To develop such abilities, it is necessary to study the target language in the context of the country where it is spoken. In this way, the translator creates his intercultural sensitivity, which is traditionally associated with «the emergence of gaps due to cultural distance and can affect the adequate understanding of the message, and their compensation during translation (naturalization of the text)» [3].

REFERENCES

1. Бекетова А. П. Формирование межкультурной коммуникативной толерантности студентов телекоммуникационных специальностей в образовательном процессе ВУЗа: дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования». Екатеринбург, 2018. 202 с.
2. Кваліфікація та сертифікація перекладачів. Загальні вимоги [Електронний ресурс]. Київ: Всеукраїнська громадська організація «Асоціація перекладачів України», 2008.
3. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук: спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури». Київ, 2002. 20 с.

Онищенко С. І.

група 353

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Буренко Т. М.

ПОНЯТТЯ ГЕНДЕРУ У СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Останні десятиліття ХХ ст. позначилися активним розвитком гендерних досліджень. Зокрема отримав розвиток такий науковий напрям, як гендерна лінгвістика. Розглядаючи особливості гендерних досліджень у лінгвістиці, необхідно насамперед звернутися до самого поняття «гендер».

Гендер визначається як комплекс угод, що регулюють біологічну стать як громадську діяльність [9]. Соціолог Е. Гідденс стверджує, що якщо стать має відношення до фізичних, тілесних відмінностей між жінкою і чоловіком, то поняття «гендер» акцентує на їх не тільки соціальних, а й на психологічних та культурних особливостях. Відтак, якщо стать індивіда біологічно детермінована, то рід (гендер) є культурно і соціально заданим [5]. За словами Б. МакЕлхіні, сучасна наука визнає, що гендер не є властивістю, якою людина володіє, або чимось, що належить людині [10]. Швидше гендер може бути визначений як певна сукупність дій індивіда, продиктована соціальними установками та культурними традиціями цього суспільства.

На початку ХХ ст. гендерні аспекти мови та комунікації зацікавили лінгвістів зі світовим ім'ям у мовознавстві (Е. Сепір, О. Есперсен, Ф. Маутнер), хоча на той час їх праці у цій галузі ще не склалися у самостійний напрямок. Мова стала розглядатися у зв'язку з суспільством і людиною, що перебуває в ньому; з'явилися нові напрями у мовознавстві –

соціолінгвістика, прагматика, психолінгвістика, теорія дискурсу та комунікації. При цьому стали вивчатися відмінності між чоловічими та жіночими варіантами європейських мов: німецької, англійської, французької [8].

Загалом ранні дослідження гендерного чинника у мові відрізнялися нерегулярністю та переважанням думки про дефіцитність жіночої мови порівняно з чоловічою [6]. Також здебільшого вважалося, що всі відмінності між чоловічою та жіночою мовою визначаються лише біологічною статтю. Наприклад, висловлювалася думка, що прийняте в культурі уявлення про гендер розглядає чоловіка і жінку як певні категорії буття з очевидно різними психологічними та поведінковими уподобаннями, які можна передбачити, виходячи із репродуктивних функцій. Компетентні дорослі члени цих товариств вважають різницю між чоловіком і жінкою як фундаментальною та стійкою, отже таке розділення розглядається як природне та укорінене в біології.

Наприкінці 60-х років XX ст. починають інтенсивно розвиватися комунікативна семантика, соціолінгвістика, вчені поступово відходять від структуралістського погляду на мову, проводять дослідження в рамках прагматики та приділяють увагу впливу на мову психофізіологічних та соціальних особливостей особистості (статі, віку, рівня освіти тощо). У цей період широкого поширення набуває жіночий рух. Внаслідок цього гендерні дослідження складаються як самостійний науковий напрям і стають предметом вивчення таких наук, як філософія, соціологія, економіка, історія, антропологія, психологія, соціо- та психолінгвістика [4].

Початок та розвиток гендерних досліджень в Україні викликані як соціальними змінами у суспільстві, так і розвитком самої гуманітарної науки. Гендерні дослідження безумовно пов'язані з розбудовою суспільних та економічних відносин у країні, зміною становища та статусу жінок у суспільстві, з виникненням незалежного жіночого руху. Але, крім того, свою роль відіграють і суттєві зміни в галузі суспільних наук, поява та розвиток нових альтернативних теоретичних напрямків та концепцій, а також можливості критики андроцентристських та позитивістських підходів у науці [1].

Перші систематичні дослідження гендера у вітчизняній лінгвістиці стали проводитися лише наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. Наразі з упевненістю можна говорити про появу нової галузі вітчизняного мовознавства – лінгвістичної гендерології (гендерної лінгвістики) [3].

А. В. Кириліна та М. В. Томська виділяють кілька основних напрямків розвитку лінгвістичної гендерології у сучасному мовознавстві: 1) соціо- та психолінгвістичний; 2) лінгвокультурологічний; 3) комунікативно-дискурсивний [7]. Соціо- та психолінгвістичний напрямок вивчає мовну свідомість, письмові та усні тексти. Продовжуються суперечки щодо переважання природного чи соціального у дослідженні взаємозв'язку мови та статі. Лінгвокультурологічний напрямок займається вивченням особливостей стереотипів фемінінності та маскулінності та їх функціонування у мові, відображення мовою культурних концептів «мужність» та «жіночність» та гендерної метафори. Проводяться дослідження в галузі міжкультурної комунікації, а також порівняльні дослідження на матеріалі різних мов. Комунікативно-дискурсивним напрямком є дослідження особливостей чоловічої та жіночої мови. Ця проблема дуже неоднозначна, і частіше можна говорити не так про «особливості» мови, як про стереотипи чоловічого та жіночого текстів у носіїв мови.

У цілому нині об'єктом дослідження у межах гендерної лінгвістики стають взаємовідносини мови і статі і те, яким саме чином стать проявляється у мові – у її номінативній системі, лексиці, синтаксисі тощо. Головною метою таких досліджень є опис та пояснення того, як маніфестується стать у мові, які оцінки приписуються чоловікові та жінці та в яких семантичних областях вони найбільш поширені [2].

Сьогодні здебільшого вивчається питання про те, які засоби має мова для конструювання гендерної ідентичності, у яких комунікативних ситуаціях і типах дискурсу і з якою інтенсивністю відбувається конструювання, які екстра- та інтралінгвістичні фактори впливають на цей процес. Отже, вчені звертаються до особливостей мовної системи та всього різноманіття форм та умов комунікації.

Поняття гендеру (соціально-психологічної одиниці) не співвідноситься з поняттям статі (біологічної одиниці), а швидше позначає приналежність до тієї чи іншої статі у певному культурному чи соціальному аспекті. Таке визначення наголошує на тому, як саме ми демонструємо свою стать оточуючим, і характеризує індивіда за критерієм відповідності його поведінки нормам маскулінності чи фемінінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: колект. моногр. / Т. А. Космеда, Н. А. Карпенко, Т. Ф. Осіпова та ін. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014. 472 с.
2. Горошко Е. И. Гендерная проблематика языкознания. Введение в гендерные исследования. СПб.: Алетейя, 2001. Ч. 1. С. 508-542.
3. Горошко О. І. Становлення інформаційного суспільства як фактор трансформації гендерного дискурсу. Вісник Міжнародного Слов'янського університету: український науково-теоретичний журнал. Ювілейний випуск. Харків, 2008. С. 23-24.
4. Грабійчук М. В., Лазебна О. А. Поняття «гендер» у сучасній науковій парадигмі. Молодий вчений. 2020. № 6. С. 369-372.
5. Гідденс Е. Соціологія / Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник; наук. ред. О. Іващенко. – К.: Основи, 1999. – 726 с.
6. Кирилина А. В. Гендер: лингвистические аспекты. Москва: Институт социологии РАН, 1999. 180 с.
7. Кирилина А. В., Томская М. В. Лингвистические гендерные исследования. Отечественные записки. 2005. № 2. С. 3-4.
8. Кобякова І. К., Гема А. В. Лінгвокомуністичні аспекти гендерних конструктів. Вісник Сумського державного університету. Серія Філологія. 2007. № 2. С. 133-138.
9. Rubin G. The traffic in women: Notes on the "political economy" of sex. Toward an Antropology of Women. N. Y., 1975. P. 157-210.
10. McElhinny B. Theorizing gender in sociolinguistics and linguistic anthropology. The handbook of language and gender. Oxford, 2003. P. 21-42.

Опер О. О.

група зМAM-11

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник – канд. філол. наук, викладач Остапчук І. І.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Фразеологія як наука продовжує розвиватися і привертати увагу все ширшого кола дослідників. Постають нові проблеми, уточнюються або ж по-новому висвітлюються питання, що досліджувалися досі. Фразеологія – розділ про усталені мовні звороти, наука, що досліджує семантику та походження слів. Фразеологізми цікаві тим, що вони колоритні, жваві та є мовними курйозами. У той же час вони складні, оскільки мають непередбачувані значення та граматику, часто мають особливі конотації [8].